

Fókuszban a MID oktatók interkulturális kompetenciái

Dr. Árvay Anett, SZTE, Hungarológia

Miért fontos a téma?

- Multikulturális csoportok eltérő elvárásokkal és tanulási tapasztalattal → lehetséges feszültségek
- A hallgató kulturális háttere meghatározó lehet a tanulási folyamatában, beilleszkedésében.

Milyen kihívást jelentenek a tanár számára a multikulturális csoportok a homogén csoportokhoz képest?

Pedagógiai kihívások(k) általánosságban

❖ A hallgatók milyen szinten birtokolják az oktatás nyelvét?

❖ Tanulói motiváció (nem konstans!)

❖ Eltérő kulturális háttér és az ebből fakadó különbségek:

→ eltérő elvárások, eltérő alaptudás

❖ Az eltérő kultúrából érkezők együttműködése sem evidens

Hogy működöm
multikulturális csoportban
mint tanár?

Hogyan fejleszthető a
(tanári) interkulturális
kompetenciám?

**ÉRINTETT TÉMÁK,
MEGVITATANDÓ
KÉRDÉSEK**

AZ INTERKULTURÁLIS KOMPETENCIA

Olyan kognitív, attitűdbeli és viselkedési képességek összessége, amely lehetővé teszi a hatékony, tiszteletteljes kommunikációt és együttműködést a különböző kulturális, etnikai vagy vallási háttérrel rendelkező emberekkel.

(Trachtenberg et al, 2020)

TUDÁS

ATTITÚD

**INTER-
KULTURÁLIS
KOMPETENCIA**

VISELKEDÉS (KÉSZSÉGEK)

TUDÁS

Mit kéne tudnom a diákjaim kultúrájáról?

ATTITÚD

Miért zavar ez engem?

VISELKEDÉS (KÉSZSÉGEK)

Mit csináljak, ha zavar?

1. Töltsétek ki a kérdőívet!

(önálló munka)

2. Beszéljétek meg kis csoportokban a fejlesztendő területeket!

3 + 7 perc

1. Hogy működöm multikulturális csoportban? (önreflexió; tapasztalataim, érzéseim...)

2. Milyen szinten áll az interkulturális kompetenciám? Mi megy jól? (konkrét élmény megosztása)

Többször sikerült megoldani, amikor .....

3. Mi a nehéz számomra? (konkrét élmény megosztása)

Sokszor tanácstalan vagyok, ha .....

4. Milyen az óravezetésem? (inkább frontális magyarázat + egyéni feladatmegoldás/ csoportmunka / projektmunka?)

Észrevettem-e már, hogy egyes kultúrákból jövőknek valamelyik munkaforma nehéz vagy nem szeretik?

5. Milyen a mérés és értékelés az óráimon? (inkább csak írásbeli tesztek/ inkább szóbeli prezentációk pl. memoriterek /dialógusok?)

Észrevettem-e már, hogy egyes kultúrákból jövőknek valamelyik számonkérési forma nehéz vagy nem szeretik?

Az IKK három rész- területe 1.

TUDÁS: A saját és más kultúrák ismerete, a kulturális különbségek megértése.

HOGYAN?

Elvárások alakulhatnak ki bennünk.

Veszély: általánosítás a külföldi és a magyar kultúráról.

Mi lehet a megoldás?

A NYELVÓRÁN MEGJELENŐ KULTURÁLIS KÜLÖNBSÉGEK OKAI

- **Családi nevelés**
  - **Iskolai szocializálódás**
- **Ez normális (szokványos)/nem normális (szokatlan).**

0:11 / 2:17

Külföldi diákjaink a magyar nők helyzetéről:

I can't compare with African culture because they are far different...African culture is conservative, for example, the role of the women, we are supposed to be submissive to our husband and take care of the children. You are not supposed to go to school, especially, at that level. People perceive you as one person who doesn't really take culture seriously. But you see here that people learn. (...) At home, there are so many things that hold you back: family and how the society perceives you.

(Kenyai hallgatónő)

There is no gender inequality in Hungary, there is no bias, you feel equal to others in terms of working and living. (...) In my country, males are the superior power, so they are the heads. And another cultural difference: the ladies' first thing I experienced here first. I was very surprised and happy, too.

(india hallgatónő)

Milyen meleg van ma!

Ez mennyire normális számodra?

(nem normális) 1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 - 7 - 8 - 9 - 10 (normális)

Nézd meg
alaposan a
képet!

Mennyire
normális/
szokványos
számodra?

Árvay Anett, SZTE

(nem normális) 1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 - 7 - 8 - 9 - 10 (normális)

Ez mennyire
normális/
szokványos
számodra?

Árvay Anett, SZTE

(nem szokványos) 1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 - 7 - 8 - 9 - 10 (szokványos)

A kulturális identitás összetettsége

- **Az identitás összetettsége, kombinációja:** nemzeti kultúra, regionális kultúra, vallás, generációs kultúra, családi kultúra, politikai beállítódás. A diákjaink kulturális identitása társadalmilag konstruált, de ugyanakkor saját életpasztalataik is alakítják.
- Ebből az összetettségéből az osztályteremben mit tudunk meg a diákról?

Az IKK három rész- területe 2.

ATTITÚD: Nyitottság, kíváncsiság, empátia, türelem, valamint az előítéletek csökkentése.

Etnocentrikus, etnorelatív

Feladat: Válogasd szét a jellemzőket!

A kulturális különbségek és az érzelmek összefüggése

**Az empátia és az
elfogadás határai**

EMPÁTIA

Hogyan lehet definiálni?

Van-e határa az empátiának?

Egyéni adottság vagy kollektíven is meghatározott?

Mi történik, ha egy számunkra alapvető és fontos értékről gondol mást a diákunk?

EMPÁTIA = BELEÉRZŐKÉPESSÉG

Mások érzéseinek és gondolatainak megértése, valamint az azokkal való együttérzés. Lényege, hogy képesek vagyunk magunkat a másik ember helyzetébe képzelni anélkül, hogy elveszítenénk saját tárgyilagosságunkat.

→ Aktív hallgatás

→ erőfeszítést igényel

Lia (norvég nő) története:

„A Fülöp-szigeteken meglehetősen gyakori, hogy a gyerekeket a nevelés részeként megverik. Norvégiában viszont törvény tiltja ezt, teljesen elfogadhatatlan. Ha kitudódik, hogy megverted a gyerekeidet, akkor az élet szinte minden területén elveszíted a hitelességedet és a tiszteletet. Képzeljétek el hát, mennyire lesokkolódtam, amikor rájöttem, hogy azok az emberek, akik kedvesek számomra, és akiket bölcsnek, becsületesnek, szeretetteljesnek és gondoskodónak tartok, megverték a gyerekeiket, hogy megtanítsák őket megkülönböztetni a jót a rossztól. Ismerek egy filippínó férfit is, akinek összetört a szíve, mert a szülei soha nem fegyelmezték fizikailag. Úgy érezte, hogy a szülei egyáltalán nem szerették.”

„Indiában a hindu hitrendszer szerint a társadalom legalacsonyabb rétegéhez tartoznak azok, akik a karma szerint rosszat tettek az előző életükben. Ezért ez a sorsuk ebben az életben, és ez korlátozhatja az irántuk való empátia szintjét. (Azt hiszem, most kell megfizetniük az árát a korábbi gonosz tetteikért.)

Kínában is van valami hasonló, az a hiedelem, hogy a szegények nem elég szorgalmasak. Létezik egy mondás is: „Jiùjǐ bù jiù qióng”, ami azt jelenti: segíts a szükségben lévőknek, de ne adj a szegényeknek.”

Az IKK három rész- területe 3.

VISELKEDÉS (KÉSZSÉGEK): Rugalmasság,
kommunikációs készségek,
konfliktuskezelés és a kulturális
szemüvegek cseréjének képessége
(nézőpontváltás).

Feladat: Beszéljétek meg a konfliktusokat, és javasoljatok megoldási módot!

A) Egy diákod Ramadanra hivatkozva nem jön be órára. Ha bejön, akkor is nagyon fáradt, nem csinál semmit.

B) Egy erős testalkatú férfi diák alkudozni kezd a jegye miatt, nagyon közel megy a női tanárhoz, azt mondja, hogy nem volt igazságos az értékelés.

C) A diák kijelenti, hogy nem hajlandó a másik diákkal párban/csoportban dolgozni, mert a diák abból az országból jött (pl. Oroszország, Izrael stb.)

D) Az egyik diák sokkal hangosabb és dominálőbb a csoportban, nem hagyja szóhoz jutni a többieket.

Feladat: Hogyan lehet multikulturális szempontokat érvényesíteni a MID órán?

Minden csoport találjon ki egy feladatot A1-es vagy A2-es szintre!

Irodalom

Byram, Michel (1997). Teaching and assessing intercultural communicative competence. Clevedon: Multilingual Matters.

Byram, M. (2009). The intercultural speaker and the pedagogy of foreign language education. In D. K. Deardorff (Ed.) (2009). The Sage handbook of intercultural competence. Los Angeles, CA: Sage Publications, Inc.

Dervin, Fred; Moloney, Robyn; Simpson, Ashley (Eds) (2020). Intercultural Competence in the Work of Teachers Confronting Ideologies and Practices. London: Routledge.

Holló Dorottya (2011). Értsünk szót. Budapest: Akadémiai Kiadó.

Intercultural Education <https://www.tandfonline.com/journals/ceji20>

Lázár Ildikó (2006). 33 kulturális játék a nyelvórán. OPKM–ECML–Magyarországi Kontaktpont.

Lázár Ildikó, Martina Huber, Kriegler Denise, Lussier- Gabriela S. Matei, Christiane Peck (2008). Az interkulturális kommunikatív kompetencia fejlesztése és értékelése.

Segédkönyv nyelvtanároknak és tanárképzőknek az interkulturális kompetencia fejlesztéséhez nyelvórákon és kommunikációs tréningeken.

Árvay Anett, SZTE

Irodalom

Matsuo, C. (2014). A dialogic critique of Michael Byram's Intercultural Communicative Competence Model: Proposal for a dialogic pedagogy. Report on a research project in Japan.

https://www.tufs.ac.jp/common/fs/ilr/ASIA_kaken/_userdata/3-22_Matsuo.pdf

Petrović, Danijela S.; Radosavljević Jovan, Erdeš-Kavečan Đerđi (2024). Teachers' Intercultural Competence.

https://rfasper.fasper.bg.ac.rs/bitstream/id/11823/EIP2024_proceedings.pdf

Sommier, Melodine, Anssi Roiha, Malgorzata Lahti (Eds). (2024). Interculturality in Higher Education. Putting Critical Approaches into Practice. London: Routledge.

Trachtenberg, T. Shuali; Z. Bekerman; A. Bar Cendón; M. Prieto Egido; V. Tenreiro Rodríguez; I. Serrat Roozen; C. Centeno (2020). Addressing educational needs of teachers in the eu for inclusive education in a context of diversity. Inno4div project. Universidad Católica de Valencia.

file:///C:/Users/User/Downloads/jrc121348_inno4div_vol_1._final_2020_10_22.pdf

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

